

ZINĀTNES DZĪVES HRONIKA

Decembris

1.–3. decembrī LZA LMZN priekšsēdētāja Baiba Rivža piedalījās Turkmēnistānas Zinātņu akadēmijas organizētajā starptautiskajā konferencē “Atjaunojamie enerģijas resursi un inovatīvās tehnoloģijas” Ašhabadā. Plenārsēdē B. Rivža nolasīja referātu “Biogāzes ražošanas attīstība un riski ES”. Konferences rezolūcijas galvenais atzinums bija plašāk izmantot alternatīvos enerģijas avotus, veikt pētījumus, organizēt regulāras starptautiskās konferences.

Vizītes laikā akadēmiķe B. Rivža tikās ar Turkmēnistānas Zinātņu akadēmijas prezidentu G. A. Mezilovu, kurš izteica vēlmi noslēgt zinātniskās sadarbības līgumu ar Latvijas Zinātņu akadēmiju (LZA). Abas puses vienojās, ka sadarbības līgums tiks sagatavots 2015. g. sākumā. Turkmēnistānas Zinātņu akadēmijai noderīga ir Latvijas pieredze alternatīvo enerģijas resursu izmantošanā.

8. decembrī LZA Konferenču zālē notika Alfrēda Nobela 2014. g. prēmijas medicīnā prezentācija. Ar galveno priekšlasījumu par šūnu atklāšanu, kas veido pozicionēšanas sistēmu smadzenēs un ļauj cilvēkiem orientēties telpā, par atklājuma nozīmi Latvijā un pasaulē, par 2014. gada Nobela prēmijas medicīnā ieguvējiem — Džonu O'Kifu (*John O'Keefe*), Meiju Britu Mozeri (*May-Britt Moser*) un Edvardu Mozeru (*Edvard I. Moser*) uzstājās pazīstamais kardiologs, LZA korespondētājloceklis, *Dr. med.* Andrejs Ērglis. Sarīkojuma dalībniekus uzrunāja LZA prezidents, *Dr. habil. art.* Ojārs Spāriņis. Zviedrijas vēstnieks Latvijā V. E. Henriks Landerholms (*Henrik Landerholm*) iepazīstināja ar Zviedrijas ieguldījumu Latvijas zinātnieku virzībā uz Nobela prēmiju.

Pateicoties Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja atsaucei, sarīkojuma laikā bija iespējams apskatīt Baltijā vienīgo Nobela prēmijas medaļu, kas 1908. gadā tika pasniegta biologam, celulārās imunitātes teorijas pamatlicējam Iljam Mečņikovam. Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs glabā I. Mečņikova (1845–1916) memoriālo priekšmetu kolekciju, kuru 1975. g. muzejs pārņēma no Mečņikova memoriālā muzeja Maskavā. Sarīkojumā bija

apskatāms Nobela prēmijas medaļas oriģināls, kas glabājas muzeja fondos.

8. decembrī, LZA Senāta zālē pētnieciskās sadarbības projekta “Kultūru migrācija Latvijā” ietvaros notika konference “Kultūru migrācija: ko atklājam jaunu?”. Referātus nolasīja LU Filozofijas un socioloģijas institūta, LU Latviešu valodas institūta, LU Latvijas vēstures institūta un LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētnieki. Piesaistīti arī zinātnieki no citām institūcijām. Konferences mērķis ir starpdisciplinārā skatījumā atklāt kultūru migrācijas dažādos aspektus, noteikt, kā gadsimtu gaitā veidojies etnoss un kultūra Latvijas teritorijā, konstatēt dažādo kultūru mijiedarbes veidus un tālāku ieviešanu citu tautu kultūras tradīcijā arī ārpus tagadējās Latvijas valsts robežām un ietekmi uz atsevišķiem cittautu kultūras procesiem.

11. decembrī notika LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas un Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas (PEP LNK) kopīgā svinīgā sēde, veltīta PEP LNK 90. gadadienai. Sēdes dalībnieki noklausījās PEP LNK prezidenta prof. N. Zeltiņa ziņojumu par PEP LNK atjaunošanas posmiem, PEP LNK goda prezidenta prof. V. Zeberga ziņojumu par LNK pētījumu. Notika divu jaunu grāmatu atvēršana — E. Tomsona “Kodolenerģētika un vide”, V. Gavara “Fricis Rudzītis — pirmais Latvijas elektroinženieris”.

12. decembrī notika LZA un a/s “Latvenergo” 2014. g. balvas svinīgā pasniegšana.

A. Vītola balvu par izcilu devumu enerģētikā saņēma *Dr. habil. sc. ing.* Zigurds Krišāns par darbu kopu “Ilgtspējīgas attīstības dinamiska vadība — metodes lielām enerģētiskās sistēmām”. Balva par nozīmīgu devumu enerģētikā piešķirta RTU profesoram *Dr. sc. ing.* Kārlim Ketneram un “Latvenergo” izpētes un attīstības funkcijas Attīstības daļas ekspertam Ilmāram Stuklim.

Par panākumiem enerģētikā apbalvoti jaunie zinātnieki: *Dr. sc. ing.* Svetlana Berjozkiņa, *Dr. sc. ing.* Ilze Priedīte, *Dr. sc. ing.* Romāns Petričenko, *Dr. sc. ing.* Aleksandrs Suzdaļenko un *Dr. sc. ing.* Renāta Varfolomejeva.

16. decembrī tika pasniegti diplomi 27. novembrī Rudens pilnsapulcē ievēlētajiem LZA locekļiem.

18. decembrī LZA tika pasniegtas ikgadējās Cicerona balvas. To piešķiršanas galvenais mērķis ir veicināt publiskās un profesionālās komunikācijas nozīmi.

Starptautiskajā kategorijā Cicerona balvu saņēma Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktors Ivars Kalviņš par izcilu devumu pasaulē atzītu medicīnas preparātu radīšanā, nacionālajā kategorijā — Latvijas Universitātes (LU) rektors Mārcis Auziņš par mērķtiecību LU virzīšanā uz zinātnes universitātes statusu. Mērfija tituls šogad piešķirts Veselības ministrijai par sistemātisku reformu neīstenošanu dzīvē.

Lokālā politikā Cicerona Goda nosaukums piešķirts Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētājam Guntim Libekam par Sēlijas identitātes attīstīšanu, publicistikā — Latvijas dokumentālā kino režisoram un operatoram Ivaram Seleckim par nezūdošiem sasniegumiem ekrāna mākslā. Apbalvojuma saņēmējus sveica Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece, izglītības un zinātnes ministre Māriete Seile, veselības ministrs Guntis Belēvičs.

Cicerona balvu kopš 1999. g. LZA sadarbībā ar vairākām nevalstiskajām organizācijām pasniedz politiķiem, zinātniekiem un publicistikas praktiķiem par veiksmīgu sabiedrības uzrunu un rīcību, realizējot sociālās saliedēšanas idejas lokālā, nacionālā un starptautiskā mērogā. Laureāti ir bijuši gan Zviedrijas ārlietu ministrs Kārlis Bilts, Vācijas kanclere Angela Merkele, ASV valsts sekretāre Hilarija Klintonē u.c., gan spilgti Latvijas kultūras un izglītības jomas pārstāvji, žurnālisti, pašvaldību vadītāji.

22. decembrī LZA prezidents O. Spārītis viesojās Uzbekistānas Republikas Zinātņu akadēmijā un tikās ar tās vadītājiem — prezidentu Šavkatu Salihovu un viceprezidentu Tahiru Arīpovu. Abpusēji ieinteresētā sarunā tika pārrunāti dažādu Uzbekistānas zinātņu nozaru pārstāvju ievērojamākie sasniegumi un apspriesti iespējamās sadarbības virzieni. Uzbekistānas Republikas ZA prezidents akadēmiķis Š. Salihovs apliecināja dabaszinātņu institūtu ciešo sadarbību ar rūpniecību un pēdējos gados valdības īpaši veicināto ceļu uz inovatīvu inženier tehnisko zinātņu atklājumu ieviešanu ražošanā. Šim nolūkam kalpos četri nesen celti lielas kapacitātes tehnoloģiskie parki, kas 2014. g.

aprīkoti ar visjaunākajām tehnoloģiskajām iekārtām, lai ar nākamo gadu sāktu pilnvērtīgu darbu inovatīvu zinātnisko izstrādņu radīšanā. Par strauji augošās valsts progresīvo zinātnes politiku liecina arī lielās investīcijas vispārīgā glītojošo skolu un augstskolu modernizācijā un laikmetīga tehniskā nodrošinājuma iepirkumā.

Pēc iespējamo LZA un Uzbekistānas Republikas ZA sadarbības virzienu un principu apspriešanas kopīgi iecerētā memoranda projektā, abas puses vienotās tuvākajā laikā šo dokumentu precizēt un sagatavot parakstīšanai.

Janvāris

4. janvārī LZA ārzemju loceklim Zigmam Zinkevičam — 90.

5. janvārī LZA korespondētājloceklim Pēterim Videniekam — 75.

6. janvārī LZA Senāta sēde. Senāts noklausījās informāciju par LZA nominētajiem 2014. g. zinātnes sasniegumiem, *Dr. phys.* Arnolda Ubeļa informāciju par Latvijas delegātiem ES letvāra programmas *HORIZONTS 2020* un citu ES līmeņa programmu komitejās un to pienesumu ES un Latvijas zinātnes un inovāciju politikas veidošanā un realizācijā, pieņēma lēmumu ierosināt iekļaut Jaņa Rozentāla 150. gadadienu UNESCO starptautisko atceres dienu kalendārā 2016. g. Senāts pasludināja 2015. g. par *ACADEMIA-200* gadu saistībā ar Kurzemes Literatūras un mākslas biedrības dibināšanas divsimtgadi. Senāts apstiprināja balvu ekspertu komisiju lēmumus un piešķīra sekojošās balvas:

Raiņa balvu par izcilu veikumu zinātnē *Dr. habil. philol.*, LZA kor. loc. Fjodoram Fjodorovam (Daugavpils Universitāte) par devumu salīdzināmās un cittautu literatūras izpētē.

Fridriha Candra balvu mehānikā *Dr. sc. ing.*, LZA kor. loc. Andrejam Krasņikovam (Rīgas Tehniskā universitāte) par darbu kopu "Šķiedru betonu tehnoloģijas un mehānika".

Artura Balklava balvu zinātnes popularizēšanā *Dr. h. c. phys.* Jānim Jansonam (LU Cietvielu fizikas institūts) par fizikas vēstures Latvijā pētniecību un popularizēšanu.

Heinriha Skujas balvu bioloģijā *Dr. biol.*, LZA kor. loc. Guntai Sprinģei (LU Bioloģijas institūts) par vienotas tematikas zinātnisko darbu kopu "Latvijas iekšzemes ūdeņu ekoloģiskā izpēte".

Pauļa Lejiņa balvu lauksaimniecības zinātnēs *Dr. biol., Dr. habil. agr.*, Inārai Turkai (Latvijas Lauksaimniecības universitāte) par zinātniskiem pētījumiem un publikācijām lauksaimniecības kultūraugu aizsardzībā no 1974. līdz 2014. g.

Kārļa Baloža balvu tautsaimniecībā *Dr. habil. oec.*, LZA goda loceklim Pēterim Guļānam par nozīmīgu devumu Latvijas ekonomiskās politikas izpētē.

Arveda Švābes balvu vēstures zinātnē *Dr. habil. hist.*, LZA īstenajam loceklim Ēvaldam Mugurēvičam par izcilu devumu Latvijas vēstures avotu pētniecībā.

Teodora Celma balvu filozofijā *Dr. phil.* Uldim Vēgneram (LU Filozofijas un socioloģijas institūts) par Teodora Celma filozofiskā mantojuma pētniecību.

Kārļa Milenbaha balvu latviešu valodniecībā *Dr. habil. philol.*, LZA kor. loc. Inai Druvietei par Kārļa Milenbaha zinātniskā mantojuma izpēti un popularizēšanu.

Mārtiņa Straumaņa un Alfrēda Leviņa balvu ķīmijā *Mg.* Marijai Skvorcovai (Rīgas Tehniskā universitāte, Latvijas Organiskās sintēzes institūts) par darbu “β-Metilēn-δ-aminospirtu un to atvasinājumu iegūšana ciklopropilmetilkatjonu iekšmolekularās aminēšanas reakcijās”. Vad. LZA kor. loc. A. Jirgenšons, *Dr. chem.* L. Grigorjeva.

Emīlijas Gudrinieces balvu ķīmijas tehnoloģijā *Mg.* Evijai Rolvai (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte) par darbu “No ogļhidrātiem atvasinātu aminospiro sintēze un pielietojums”. Vad. akad. M. Turks.

Ludviga un Māra Jansonu balvu fizikā *Mg.* Jānim Timošeņko, LU Fizikas, astronomijas un mehānikas doktora studiju programmas doktorantam, par darbu “Kristālisko materiālu struktūras statiskās un termiskās nesakārtotības modelēšana ar apgriezto Monte-Karlo metodi”. Vad. LZA kor. loc. A. Kuzmins.

Jauno zinātnieku balvu *Mg.* Jānim Brinkam (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte) par darbu “Sulfurētās amorfās ogles katalizatora iegūšana biodižeļdegvielas sintēzei”. Vad. *Dr. chem.* K. Māliņš, akad. V. Kampars.

Jauno zinātnieku balvu *Mg.* Svetlanai Vihodecvai, RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes doktorantei, par darbu “Nanolīmenī modificētu tekstiliju sortimenta paplašināšana”. Vad. *Dr. habil. sc. ing.* S. Kukle.

Jauno zinātnieku balvu *Mg.* Ivetai Zirvītei (LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības

fakultāte) par darbu “Augstākās izglītības loma Zemgales reģiona attīstībā”. Vad. akad. B. Rivža.

Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā tika atvērts kārtējais grāmatu sērijas “Latvijas zinātnieki” biobibliogrāfiskais izdevums, veltīts Saulveža Cimermaņa raženā mūža darbam. Bibliogrāfijas speciālistes Dagnijas Ivbuļes sastādīto izdevniecības “Zinātne” izdoto biobibliogrāfisko krājumu papildina apceres, Saulveža Cimermaņa nozīmīgāko publikāciju attēli, citus pētniekus rosinoši raksti un Latvijas vēstures oriģinālo avotu pētniecībā gūtas atziņas.

10. janvārī LZA goda loceklim Aleksejam Naumovam — 60.

15. un 16. janvārī, atzīmējot Kurzemes Literatūras un mākslas biedrības (*Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst*, 1815–1939) dibināšanas divsimtgadi, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte un LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts organizēja starptautisku zinātnisku konferenci “Zinātne, sabiedrība un laikmets: Kurzemes Literatūras un mākslas biedrības darbība un tās zinātniskā un sabiedriskā nozīme” (*Wissenschaft, Öffentlichkeit und Epoche: Das Wirken der Kurländischen Gesellschaft für Literatur und Kunst und ihre Bedeutung für die Wissenschaft und die Öffentlichkeit*).

17. janvārī LZA ārzemju loceklim Gunāram Birkertam — 90.

19. janvārī LZA tika pasniegti diplomu pirms mēneša LZA nosauktajiem 12 zinātnisko sasniegumu autoriem un autoru kolektīviem. Uzrunas sacīja LZA prezidents O. Spārītis un izglītības un zinātnes ministres padomnieks LZA korespondētājloceklis Vjačeslavs Kašcejevs. Akadēmiķis Jānis Stradiņš stāstīja par LZA ierosinājumu 2015. g. pasludināt par *ACADEMIA-200* gadu, kura galvenais mērķis ir celt Latvijas zinātnes efektivitāti un prestižu sabiedrībā, kā arī par pasākumiem, kuri notiks šā gada ietvaros. Sasniegumu autori sniedza īsas prezentācijas par sasniegumu būtību.

21. janvārī LZA goda doktorei Rutai Ozoliņai — 85.

22. janvārī Minskā LLMZA prezidente Baiba Rivža un Baltkrievijas Nacionālās zinātņu akadēmijas priekšsēdētājs Vladimirs Gusakovs parakstīja vienošanos par Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas un Baltkrievijas Nacionālās zinātņu akadēmijas zinātnisko sadarbību lauksaimniecības zinātnēs un mežzinātnēs.

23. janvārī LZA prezidents O. Spārītis, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) viceprezidente, izglītības un zinātnes ministre Mārīte Seile un SIA *L'OREAL Baltic* ģenerāldirektors Johans Bergs parakstīja sadarbības protokolu gadskārtējā konkursa par *L'OREAL* Latvijas stipendiju "Sievietēm zinātnē" rīkošanai. Stipendija paredzēta sievietēm, kas veic pētījumus divās zinātnes jomās — dzīvības zinātnēs un materiālzinātnēs. Tās mērķis ir atbalstīt sieviešu iespējas veidot karjeru zinātnē un mudināt zinātnieces veikt savu pētniecisko darbību Latvijā. Stipendija tiek piešķirta jau vienpadsmito gadu.

24. janvārī akadēmiķim Arnim Kalniņam — 80.

LZA korespondētājloceklim Imantam Kirtovskim — 85.

26.–29. janvārī Dubajā (AAE) notiekošajā izstādē *Arab Health 2015* tika prezentēti Latvijas sasniegumi pretvēža terapijā, tai skaitā viens no perspektīvākajiem preparātiem *Rigvir*.

Organiskās sintēzes institūta direktors akadēmiķis Ivars Kalviņš uzsvēra viroterapijas metodes priekšrocības onkoloģisko saslimšanu ārstēšanā. Kalviņš laikrakstam *Emirates Today* atzina, ka viroterapija ar katru dienu aizvien pārliecinošāk pierāda sevi visā pasaulē kā viena no primārās terapijas veidiem, kas, salīdzinot ar līdz šim zināmajām vēža ārstēšanas metodēm — ķirurģisko, ķīmijterapiju un staru terapiju, ir efektīvāka, drošāka un saudzīgāka. Latvijas delegācijai bija iespēja, apmeklējot *Dubai HealthcareCity*, detalizēti iepazīstināt centra personālu ar viroterapijas metodi un pārrunāt turpmāko sadarbību.

28. janvārī LZA prezidents O. Spārītis nosūtīja apsveikumu Igaunijas Zinātņu akadēmijas prezidentam Tarmo Soomerem sakarā ar viņa inaugurāciju šajā amatā.

29. janvārī LZA korespondētājlocekļiem Guntai Sprinģei — 60.

30. janvārī parakstīta Eiropas Sadarbības valsts plāna harta ar Eiropas Kosmosa aģentūru, kas Latvijas ekonomikai ar zinātnieku līdzdalību paver jaunas iespējas.

Februāris

2. februārī LZA goda doktoram Žakam Kūlenam — 65.

6. februārī Latvijas Ārstu biedrība (LĀB) sadarbībā ar Veselības ministriju (VM) pasniedza "Gada balvu medicīnā 2014". Latvijas kardioloģijas centra vadītājs, Latvijas kardiologu biedrības prezidents LZA korespondētājloceklis Andrejs Ērglis tika atzīts par Latvijas Gada cilvēku medicīnā, turklāt profesoram tika piešķirta arī D. H. Grindeļa balva. Prof. Andrejs Ērglis saņēma šo apbalvojumu par nozīmīgu ieguldījumu kardioloģijas attīstībā Latvijā. "Gada balvu" par mūža ieguldījumu medicīnā šogad saņēma Latvijas un Krievijas Zinātņu akadēmiju akadēmiķis, pazīstamais traumatologs un ortopēds Viktors Kalnbērzs un izcilais zinātnieks un skolotājs, kura vadībā izglītojušies visa Latvijas endokrinologu paaudze — LZA *Dr. h. c. med.* Agnis Štīfts.

9. februārī notika LZA sēde diskusija "Milimetru elektromagnētiskie viļņi cīņā pret terorismu", kuru sagatavoja akadēmiķis Oļģerts Dumbrājs. Viņa zinātniski populārās lekcijas jau kļuvušas par labu tradīciju (iepriekšējās lekcijas: "Kodolenerģija: vēsture, tagadne, perspektīva" (10.02.2011.), "*Higgsa bozons* atklāts: elementārdaļiņu fizika krustcelēs" (10.04.2013.) un "Vai magnētiskais monopols atklāts?" (30.04.2014.).

LZA un Latvijas Zinātnes padomi apmeklēja Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk — *OECD*) eksperti. Viesu mērķis bija precizēt un pārbaudīt Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto informāciju par zinātnes jomu Latvijā sakarā ar Latvijas gatavošanos daļībai *OECD*. No LZA un LZP puses sarunās piedalījās akadēmiķi Andrejs Siliņš, Tālavas Jundzis un Jānis Kloviņš.

10. februārī ar plašu zinātnisku konferenci atzīmēta valodnieka un kultūrvēsturnieka

Konstantīna Karuļa simtgade (10.2.1915.–3.11.1997.). Konferences rīkotāji ir LZA, Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts, Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka un Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultāte.

13. februārī akadēmiķei Jekaterina Ērenpreisai — 70.

15. februārī LZA goda loceklim Zbignevam Stankevičam — 60.

17. februārī notika kārtējā LZA Senāta sēde. Par Latvijas zinātnes finansējumu 2015. g. ziņoja Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētājs Andrejs Siliņš.

Informāciju par *ACADEMIA* — 200 iecerēto pasākumu ciklu sniedza LZA sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Stengrēvica. Ir izveidota emblēma, tiek gatavots buklets ar pasākumu programmu, kuru prezentēs LZA Pavasara pilnšapulcē.

LZA prezidents O. Spāritis informēja par 20.–21. aprīli Rīgā un Jelgavā notiekošās 14. Baltijas intelektuālās sadarbības konferences sagatavošanas gaitu. Aizsaulē aizgājušā akadēmiķa Arņa Treimaņa vietā Senāts savā sastāvā kooptēja akadēmiķi Bruno Andersonu. Viņš arī nolasīja ziņojumu “LV Koksnes ķīmijas institūts mežzinātnes un zinātnes kontekstā”.

LZA Senāts apstiprināja LZA Ētikas komisiju sekojošā sastāvā: akadēmiķi T. Jundzis, V. Kluša, O. Spāritis, M. Kūle, Ī. Rašals, LZA korespondētājloceklis R. Balodis.

Pēc Senāta sēdes tika atklāta LZA goda locekļa Induļa Rankas gleznu izstāde “Gals un sākums”.

19. februārī LU aulā notika LU un Organiskās sintēzes institūta rīkota konference “Efektīvas augstākās izglītības un pētniecības veidošanas aktuālie izaicinājumi Latvijā”, kuras darbā piedalījās Ministru prezidente Laimdota Straujuma, attiecīgo nozaru ministri un valsts sekretāri, vadošie zinātnieki un firmu vadītāji.

LZA goda loceklim Andrim Vārpam — 65.

23. februārī Zemkopības ministrijā tika parakstīts gadskārtējais nodomu protokols starp Zemkopības ministriju, LZA un Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju. Tā mērķis ir sekmēt zinātnieku un valsts politikas veidotāju

sadarbību, pētījumu veikšanu Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas pārstāvētajās zinātņu jomās, lauksaimniecības un meža zinātnes ciešāku sadarbību ar citām LZA pārstāvētajām zinātnes jomām, jauno zinātnieku sagatavošanu, kā arī starptautisko sadarbību. Nodomu protokols tiek parakstīts kopš 2006. g.

26. februārī notika LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas (HSZN) sēde, kuras darba kārtībā bija četri zinātniski ziņojumi: ziņojums par LZA īstenā locekļa, *Dr. hist., Dr. habil. art.* Jura Urtāna un viņa vadītās pētnieku grupas jaunākajām publikācijām, *Dr. phil.* Valda Tēraudkalna ziņojums “Kas ir reliģija? Reliģijas mainīgās definīcijas”, *Dr. theol., Dr. paed.* Laimas Geikinas ziņojums “Reliģijpētniecības aktualitātes mūsdienā Eiropā” un *Dr. phil. theol.* Daces Balodes ziņojums “Reliģija starp grāmatu vākiem: Svēto Rakstu pētniecība teoloģijā un reliģijzinātnē”. Sēdē bija paredzēts lemt par divu LZA goda doktoru ievēlšanu.

Marts

4. martā LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas sēde, kurā pārskatu par nodaļas darbu 2014. g. sniedza nodaļas priekšsēdētājs akadēmiķis Juris Jansons.

5. martā notika Latvijas Organiskās sintēzes institūta jaunā bioinformācijas pētījumu centra pamatakmens ieliekšanas ceremonija.

6. martā KBMZN sēde “Farmācijas nozares jauno zinātnieku preklīniskie pētījumi: no dabas vielām līdz jaunām zālēm”. Ievadvārdus sacīja akadēmiķe Maija Dambrova, ziņojumus sniedza *Dr. pharm.* Zane Dzirka (LU), *Dr. pharm.* Jānis Kūka (LOSI), *Dr. pharm.* Elīna Makarova (LOSI), *Dr. pharm.* Baiba Švalbe (LOSI-LU), *Dr. pharm.* Reinis Vilšķersts (LOSI-RSU), Ulrika Beitnere (LU grāda pretendente), Marina Makrečka-Kūka (RSU grāda pretendente) un Edijs Vāvers (RSU doktorants).

10. martā LZA Senāta sēde. Ziņojumu “Funkcionālie materiāli un nanotehnoloģijas: attīstības metamorfozes” sniedza akadēmiķis Andris Šternbergs. Par Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta sadarbību ar Eiropas Kosmosa aģentūru ziņoja Koksnes ķīmijas institūta direktors *Dr. sc. ing.* Uģis Čabulis. Senāts piešķīra

LZA Lielo medaļu akadēmiķim Arvidam Barševskim par nozīmīgu ieguldījumu entomoloģijas attīstībā Latvijā un Latvijas koleopteroloģijas skolas izveidošanu Daugavpilī un akadēmiķim Andrim Šternbergam par nozīmīgu devumu jaunu funkcionālo materiālu un nanotehnoloģiju attīstīšanā. Senāts apstiprināja LZA HSNZ 26. februāra sēdes lēmumu un piešķīra LZA goda doktora grādu Intai Dišlerei (*Dr. h. c. hist.*) un Evaldam Vēciņam (*Dr. h. c. hist.*). Senāts piešķīra LZA goda mecenāta nosaukumu Borisam un Inārai Tetereviem un a/s “Grindeks” padomes priekšsēdētājam Kirovam Lipmanam par Latvijas zinātnes būtisku atbalstu.

11. martā LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas sēdē LZA nominēto 2014. g. nozīmīgāko sasniegumu Latvijas zinātnē autors LU Cietvielu fizikas institūta pētnieks *Dr. phys.* Jānis Timošenko sniedza ziņojumu “Kristālisko materiālu struktūras statiskās un termiskās nesakārtotības modeļošana ar aprīezto Monte-Karlo metodi”.

17. martā LZA Sēžu zālē notika LZA HSNZ rīkota diskusija “Par prezidenta institūciju Latvijā”. Diskusiju vadīja LZA akadēmiķe Raita Karnīte. Diskusijas mērķis — izprast Valsts prezidenta institūcijas būtību un nozīmi, veidot viedokli par vēlamo prezidenta institūciju Latvijā un paust to sabiedrībai. Diskusiju par Valsts prezidenta funkcijām ārpolitikā atklāja LZA akadēmiķis Georgs Andrejevs, par Valsts prezidenta funkcijām iekšpolitikā un saikni ar sabiedrību turpināja Latvijas Universitātes (LU) prof. Juris Rozenvalds un LU asoc. prof. Ivars Ijabs. Par prezidenta kandidāta izvēles kritērijiem, tiesībām izvirzīt prezidenta kandidātu, atklātības principa ievērošanu prezidenta kandidāta izvēlē, prezidenta vēlēšanu kārtību diskusiju vadīja LZA goda doktors Romāns Apsītis.

18. martā Zemkopības ministrijā tika rīkots seminārs “Inovācijas uzņēmējdarbības atbalsts kā mūsdienu izaicinājums reģionālā kontekstā”, kurā piedalījās pārstāves no valsts pētījumu programmas LZA, Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas, valsts pētījumu programmas EKOSOC–LV, Latvijas Lauku sieviešu apvienības, Latvijas Nacionālā kultūras centra, Zemkopības ministrijas, Latvijas Lauksaimniecības universitātes. Semināra pirmajā daļā Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore Signe Pujāte klātesošos iepazīstināja ar likumprojektu “Nemateriālā kultūras manto-

juma likums”. Turpinājumā LLMZA prezidente, LZA LMZN priekšsēdētāja, EKOSOC–LV vadītāja un EKOSOC–LV 5.2.3. projekta vadītāja akadēmiķe Baiba Rivža uzstājās ar ziņojumu par inovatīvās uzņēmējdarbības atbalsta pasākumiem Zviedrijā, Polijā, Lietuvā, Baltkrievijā, kā arī pieredzes pārņemšanas iespējām Latvijā. Noslēgumā klātesošie tika aicināti aizpildīt aptauju, lai noskaidrotu viedokli par situāciju ar inovācijām (jaunradi) uzņēmumos un atbalsta sistēmas kvalitāti.

23. martā notika Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) prezidija un LZA Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļas (LZA LMZN) locekļu sēde. LLU doktorants Arnis Lēnerts uzstājās ar zinātnisko ziņojumu “Bioekonomikas trīs aspekti Latvijas lauku attīstībā”. Tika diskutēts par iespējamo LLMZA jauno īsteno locekļu vakancu skaitu. Tika veikti grozījumi LZA un LLMZA Pauļa Lejīņa balvas nolikumā, apstiprināts LZA LMZN nolikums, kas nosaka nodaļas darbības mērķus un uzdevumus, nodaļas darba formas, tiesības un pienākumus, nodaļas pašpārvaldi u.c. jautājumus. Klātesošie tika informēti par 23. februārī parakstīto nodomu protokolu starp LZA, LLMZA un Zemkopības ministriju; aktualitātēm projektos, kuru īstenošanā iesaistītas LLMZA un LZA LMZN (Zviedru Institūta tematiskā partnerība ICE, valsts pētījumu programma EKOSOC–LV, projekts SUMFOREST); *Baltic Bonus* programmas piedāvātajām iespējām zinātniskajām institūcijām; iespēju izvirzīt kandidātus Latvijas Valsts apbalvojuma un Baltijas Asamblejas balvas saņemšanai; aktualitātēm jautājumā par kompetences centriem.

24. martā akadēmiķei Rutai Muceniecei — 65.

LZA ārzemju loceklim Maiklam Brančam — 75.

26. martā notika LZA HSNZ sēde, kuras darba kārtībā bija seši zinātniski ziņojumi: iepazīšanās ar LZA goda doktora, *Dr. philol. h. c.* Ilgoņa Bērsona grāmatu “Segvārdi un segburti. Noslēpumi un meklējumi”; Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Reto grāmatu un rokrakstu nodaļas vadītājas, *Dr. philol.* Ināras Klekeres ziņojums par “Latvijas cīvalodu seniespiedu kopkatalogu”; Latviešu folkloras krātuves (LFK) vadītājas, *Dr. philol.* Ritas Treijas ziņojums

par grāmatām "Latviešu folkloristika starpkaru periodā", "Folkloras vākšanas vēsture fotogrāfijās" un *Dr. philol.* Sanitas Bērziņas–Reinsones dokumentālās prozas grāmatu "Meža meitas. 12 sievietes par dzīvi mājās, mežā, cietumā"; LZA īstenā locekļa, *Dr. habil. philol.* Viktora Hausmaņa ziņojums par grāmatām "Laimonis Siliņš un Sanfrancisko Mazais teātris", "Jelgavas teātris" un *Dr. philol.* Ingunas Daukstes-Silasproģes grāmatu "Tāla zeme, tuvi ļaudis. Latvieši Austrālijā: dzīve, literārais process, personības". Nobeigumā *Dr. art.* Ilze Liepiņa klātesošos iepazīstināja ar grāmatu "Latviešu mūzikas kods. Versijas par mūziku gadsimtu mijā".

31. martā LZA un *L'ORÉAL Baltic* stipendiju "Sievietēm zinātnē" žūrijas komisijas sēde. Žūrija pieņēma lēmumu par 2014.–2015. g. stipendiju piešķiršanu (pretendenšu skaits — 50).

LZA prezidents O. Spārītis viesojās Uzbekistānas Zinātņu akadēmijā, lai tiktos ar tās prezidentu akadēmiķi Šavkatu Salihovu un parakstītu zinātniskās sadarbības līgumu starp LZA un Uzbekistānas Zinātņu akadēmiju.

Aprīlis

2. aprīlī akadēmiķim Mārim Knitem — 60.

3. aprīlī LZA goda doktoram Raimo Pullatam — 80.

9. aprīlī LZA Pavasara pilnsapulce. Ar ievadvārdiem LZA pilnsapulci atklāja prezidents O. Spārītis, atzīmējot, ka šogad aprit Latvijas akadēmiskās zinātnes divsimtgade kopš Kurzemes Literatūras un mākslas biedrības nodibināšanas Jelgavā 1815. g., un saistībā ar to LZA izziņojusi 2015. g. par *ACADEMIA-200* gadu, kuram kopā ar augstskolām, zinātniskajiem institūtiem un akadēmisko eliti ir sastādījusi īpašu programmu. Uzrunas sacīja izglītības un zinātnes ministre Mārīte Seile un veselības ministrs Guntis Belēvičs, kuram tika pasniegts LZA Goda mecenāta diploms par atbalstu zinātnē. G. Belēvičs kā privātpersona pēdējos gados iesaistījies vairāku zinātnisku izdevumu finansēšanā, 2013. g. atbalstot akadēmiskā izdevuma "Latvija un latvieši" izdošanu, šogad sponsorējot izdevniecības "Zinātne" sagatavotā "Platona dialogu" izdevumu A. Feldhūna tulkojumā. G. Belēvičs šobrīd atbalsta encik-

lopēdijas par aptieku vēsturi sagatavošanu un izdošanu.

Goda mecenāta diplomu saņēma arī a/s "Grindeks" padomes priekšsēdētājs Kirovs Lipmans. LZA un "Grindeks" sadarbība tika uzsākta 1998. g. 4. jūnijā, abpusēji parakstot līgumu par sadarbību, tādējādi aizsākot zinātnes mecenātismu Latvijā un iedibinot prestižas balvas un naudas prēmijas gan nopelniem bagātajiem, gan jaunajiem zinātniekiem. Kopš 1998. g. jau ir godināti 80 zinātnieki. K. Lipmana vadībā kopš 2006. g. darbojas "Grindeks" fonds "Zinātnes un izglītības atbalstam", kas veicina dabaszinātņu, inženierzinātņu, farmācijas jomas jauno speciālistu izglītību, sniedz praktisku un finansiālu atbalstu augstskolām, apbalvo labākos studentus, pedagogus, zinātniekus, kā arī iesaistās dažādos vērienīgos projektos.

Diplomus saņēma arī LZA vārdbalvu un jauno zinātnieku balvu laureāti. Raiņa balvu saņēma Daugavpils Universitātes profesors LZA korespondētājloceklis F. Fjodorovs, A. Švābes balvu vēstures zinātnē akadēmiķis Ē. Mugerēvičs, K. Baloža balvu LZA goda loceklis ekonomists P. Guļāns, A. Balklava balvu zinātnes popularizēšanā *Dr. h. c.* J. Jansons, F. Candra balvu mehānikā LZA korespondētājloceklis A. Krasņikovs, H. Skujas balvu bioloģijā LZA korespondētājlocekle G. Sprinģe, T. Celma balvu filozofijā U. Vegners, K. Mīlenbaha balvu valodniecībā LZA korespondētājlocekle I. Druvieta. P. Lejiņa balvu lauksaimniecības zinātnēs saņēma LLU Lauksaimniecības fakultātes *Dr. biol., Dr. habil. agr.* I. Turka. LZA jauno zinātnieku vārdbalvu laureāti — E. Gudrinieces balva piešķirta E. Rolavai, M. Straumaņa–A. Ieviņa balva M. Skvoļcovai, L. un M. Jansonu balva J. Timošenko. Šogad tika piešķirtas arī trīs jauno zinātnieku balvas, kuras saņēma J. Brinks, S. Vihodceva un I. Zirvīte. Pilnsapulcē diploms tika pasniegts arī Rudens pilnsapulcē ievēlētajam LZA goda loceklim komponistam Arturam Maskatam, kā arī diplomu diviem goda doktoriem — vēstures pētniekiem, *Dr. h. c. hist.* Intai Dišlerei un Ēvaldam Vēciņam.

Pilnsapulces turpinājumā LZA korespondētājlocekle Silvija Radzobe nolasīja referātu "Rainis un mūsdienas", bet pārskatu par LZA darbību 2014. g. sniedza LZA ģenerālsēkretārs Valdis Kampars un ziņojumu — LZA Uzraudzības padomes priekšsēdētājs Juris Krūmiņš. Būtuiski trūkumi LZA darbībā pārskata gadā netika konstatēti. Pilnsapulce, atklāti balsojot, apstiprināja abus ziņojumus. Sekoja īsas debātes par

zinātnes finansējuma jautājumiem, kurās piedalījās akadēmiķe B. Rivža, LZA korespondētājloceklī Modris Greitāns un Donāts Erts.

14. aprīlī LZA goda doktoram Harro fon Hiršheirtam — 90.

17. aprīlī KBMZN sēdē ar ziņojumu par LZA 2014. g. nominācijā “Sasniegumi lietišķajā zinātnē” apbalvoto darbu “Augstas izšķirtspējas masspektrometrijas pielietojums pētījumiem par noturīgā organiskā piesārņojuma izplatību Baltijas jūras reģionā”, kas veikti Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajā institūtā BIOR un LU Ķīmijas fakultātē (autori Dz. Začs, J. Rjabova, I. Pugajeva, Dr. A. Viksna, Dr. V. Bartkevičs) uzstājās Mg. Dzintars Začs, kurš par šo tēmu izstrādājis savu promocijas darbu.

Referātu “Multirezistences modulatoru konstruēšana ķīmijterapijas efektivitātes uzlabošanai” nolasīja LOSI vadošais pētnieks, LZA korespondētājloceklis Aivars Krauze. Plašu pārskata ziņojumu “Molekulārās bioloģijas, ‘ideālās’ sintēzes, polimēru termodinamiskās saderības un sinhrotrona strukturālo metožu loma 21. gs. biomasas pētniecībā (Biomasas biorafinēšana enerģijai, ķimikālijām un biokompozītiem)” sniedza Latvijas Koksnes ķīmijas institūta vadošais pētnieks, LZA korespondētājloceklis Jānis Grāvitis.

LZA korespondētājloceklim Jurim Borzovam — 65.

20. aprīlī LZA ārzemju loceklim Žilam Brāsam — 60.

LZA LMZN un LLMZA prezidija kopsēdē ar ziņojumu “Mežzinātnes attīstības perspektīvas Latvijā. Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”” uzstājās LVMI “Silava” direktors, vadošais pētnieks Jurgis Jansons. Ziemeļvalstu un Baltijas valstu lauksaimniecības zinātnieku apvienības (NJF) 25. kongresa sagatavošanas komisijas priekšsēdētājs, profesors Pēteris Rivža informēja par NJF 25. kongresa sagatavošanas gaitu. Tika pārrunāti ar LLMZA kopsapulci saistīti jautājumi, klātesošie tika iepazīstināti ar kopsapulces darba kārtības projektu. LLMZA prezidente, LZA LMZN priekšsēdētāja, akadēmiķe B. Rivža informēja par aktualitātēm valsts pētījumu programmā EKOSOC–LV, Zviedru Institūta tematiskajā partnerībā ICE un ERA–NET

projektā SUMFOREST. Sēdes dalībnieki tika iepazīstināti ar ZM konkursa “Sējējs — 2015” prasībām grupā “Jaunais zinātnieks”.

21. aprīlī LZA kopā ar Latvijas Pašvaldību savienību (LPS) rīkoja konferenci “Vietējo padomju loma Latvijas neatkarības atgūšanā”.

Konferences dalībnieku vidū bija tieslietu ministrs Dzintars Rasnačs, Ministru prezidentes parlamentārais sekretārs Rihards Kols, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētājs Andris Jaunsleinis, LTF bijušais priekšsēdētājs Dainis Īvāns, bijušais Latvijas PSR Augstākās Padomes Tautas pašvaldības un sabiedrisko lietu komisijas priekšsēdētājs Jānis Škapars, bijusī LTF Informācijas centra vadītāja Sarmīte Ēlerte, vēsturnieks Kārlis Kangeris u.c. Ar ziņojumiem uzstājās akadēmiķis Tālav Jundzis, LPS vecākais padomnieks Māris Pūķis, LTF bijušais vecākais lietvedis izdevējs Artis Ērglis, viens no LTF dibinātājiem Valdis Šteins u.c.

Konferences laikā notika vairāku Latvijas neatkarības atjaunošanai veltītu jaunu izdevumu atvēršana, bija iespēja noskatīties kinofilmas “Latvijas hronika Nr. 20” sīzetu par 1990. g. 21. aprīļa sapulci un apskatīt sapulcei veltīto izstādi.

Pirms 25 gadiem — 1990. g. 21. aprīlī — pēc Latvijas Tautas frontes (LTF) iniciatīvas Rīgā “Daugavas” stadionā sanāca Vislatvijas Tautas deputātu sapulce, kas pieņēma “Aicinājumu Latvijas PSR Augstākai Padomei un Latvijas tautai” neatliekami izlemt par Latvijas valstiskās neatkarības atgūšanu. Par šo aicinājumu nobalsoja 8003 no klātesošajiem 8086 deputātiem (Latvijā kopā tolaik bija ap 13 000 deputātu). Balsojums kalpoja kā viens no argumentiem Latvijas Augstākai Padomei 1990. g. 4. maija deklarācijas “Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” pieņemšanā.

20.–21. aprīlī Rīgā un Jelgavā notika 14. Baltijas Intelektuālās sadarbības konference. Konferencē tradicionāli piedalījās Latvijas, Igaunijas un Lietuvas zinātņu akadēmiju delegācijas ar akadēmiju prezidentiem vadībā, kā arī Somijas zinātņu akadēmijas pārstāvji. Šajā reizē pasākumā piedalījās arī Norvēģijas Zinātņu akadēmijas galvenais zinātniskais sekretārs, Vācijas Nacionālās zinātņu akadēmijas *Leopoldina* viceprezidente, Polijas Zinātņu akadēmijas delegāts, kā arī Slovākijas ZA zinātniskais sekretārs, kurš pārstāvēja Višegradas četrisnieka akadēmijas.

Prezidents O. Spāriņis, atklājot konferenci, uzsvēra, ka šīs sanāksmes atslēgas vārds ir sadarbība, kam ir īpaša nozīme mūsdienu pasaulē. Šai tēzei pievienojās arī Igaunijas Zinātņu akadēmijas prezidents Tarmo Soomere, Lietuvas Zinātņu akadēmijas prezidents Valdemaras Razumas un Somijas Zinātņu akadēmijas galvenais zinātniskais sekretārs Olli Martio, kuri savu akadēmiju vārdā sveica konferences dalībniekus.

Ar plenāreferātu par nacionālo zinātņu akadēmiju lomu globālo izaicinājumu pārvarēšanā uzstājās *Leopoldina* viceprezidente Bārbela Fridriha; citi pirmās dienas referenti — Norvēģijas Zinātņu akadēmijas galvenais zinātniskais sekretārs Oivinds Andersens, LZA īstenais loceklis Ivars Kalviņš, Lietuvas un Igaunijas zinātņu akadēmiju pārstāvji Zenons Norkuss un Urmass Varblane. Viņi apskatīja tādus jautājumus kā ekonomiskie mehānismi, kas ietekmē un nosaka zinātnes attīstību gan vietējā, gan starptautiskā mērogā un Baltijas un starpvalstu sadarbību zinātnē un pētniecībā. LZA īstenais loceklis Benedikts Kalnačs konferencē ienesa filozofiski garīgo aspektu, atklājot Raiņa ideju starptautisko dimensiju.

Konferences ietvaros (kopš 1999. g.) tiek pasniegtas Baltijas valstu zinātņu akadēmiju medaļas. Arī šoreiz konferences pirmās dienas noslēgumā tika godināti Baltijas zinātņu akadēmijas medaļas laureāti — Pēters Jervelaidis (Igaunija), Zenons Norkuss (Lietuva) un Benedikts Kalnačs.

Otrajā dienā konference turpinājās G. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā. Jelgavā tika godināta vēsture — Kurzemes Literatūras un mākslas biedrības 200. gadadiena, atklājot piemiņas plāksni pie muzeja ēkas un svinīgā ceremonijā atzīmējot šai biedrībai veltītās pastmarkas izdošanu. Par Kurzemes Literatūras un mākslas biedrību kā sava laika zinātnes gaišāko prātu pulcinātāju un zinātniski pētniecisko aktivitāšu veicinātāju referēja akadēmiķis Jānis Stradiņš, kurš raksturoja biedrības darbību no 1815. līdz 1939. g., kad biedrība savu darbu beidza.

Polijas Zinātņu akadēmijas pārstāvis Macejs Janovskis savā priekšlasījumā pievērsās nacionālās identitātes, vēsturiskās apziņas un politiskās domas veidošanās jautājumiem 19. un 20. gs., procesiem, kas daudzām Austrumeiropas un Centrāleiropas nācijām un valstīm bija līdzīgi un kopīgi. Par Višegradas grupas valstu zinātņu akadēmiju alianses priekšrocībām un

sadarbību runāja Slovākijas Zinātņu akadēmijas zinātniskais sekretārs Dušans Galiks. Bet Viļņas Universitātes profesors Paulis Subačiss analizēja tēmu par kristietību, institūciju, sabiedrības un valsts attiecībām, sevišķi jaunākajos laikos pēc valsts neatkarības atgūšanas. Konferencē piedalījās Jelgavas Domes priekšsēdētājs Andris Raviņš.

23. un 24. aprīlī LZA prezidents O. Spāriņis piedalījās Eiropas Zinātņu akadēmiju federācijas (*ALLEA*) ģenerālajā asamblejā, kas notika Lisabonā un kuras mājvieta bija Lisabonas Zinātņu akadēmija. Asamblejā pulcējās 75 delegāti no 32 Eiropas un pasaules valstīm.

Turpinot Romas asamblejā 2011. g. iedibināto tradīciju, asamblejas pirmajā dienā notika zinātniska konference, kura šogad bija veltīta Portugāles mūsdienu zinātnei un izglītībai. Konferencē pasniedza De Stāla kundzes balvu Britu akadēmijas profesorei *Dame Helen Wallace*.

Asamblejas otrajā dienā pēc ekspertu grupu un individuālo ziņotāju uzstāšanās notika prezidenta vēlēšanas un tajās uz nākamo periodu vienbalsīgi un atkārtoti ievēlēja Berlīnes-Brandenburgas Zinātņu akadēmijas prezidentu prof. Ginteru Štoku (*Günter Stock*). Turpinājumā zinātņu akadēmiju vadītāji apmainījās domām par ētiku zinātnē, par visai pretrunīgi vērtējamo sensibla satura datu aizsardzību un vienlaikus jūtīgo jautājumu par pētījumu pieejamību. Vispārēju interesi raisīja starptautiskās zinātniskās sadarbības starpniekorganizācijas *Euro-CASE* prezidenta Reinharda Hītla (*Reinhard Hüttl*) uzstāšanās, aicinot dalībvalstu zinātņu akadēmijas, kā arī atsevišķus spēcīgus zinātniskos institūtus iesaistīties šajā asociācijā, kura no ES saņem vairākus miljonus eiro sadarbības projektu veidošanai.

Asamblejas noslēgumā izskanēja vairākas kopīgi kardinātas atziņas: 1) politikā ir vajadzīgs vairāk zinātnes, bet lai pētniecībā un attīstībā sasniegtu labākus rezultātus, stratēģiskajā plānošanā ir nepieciešama zinātnes politika; 2) ir jātiecas pēc mazākas politiskās indiferences, bet arī zinātnē ir vajadzīgs vairāk savstarpējas iekļaušanas; 3) mūsu zemēm ir nepieciešama demokrātiska, aktīva un izglītota sabiedrība. Apzinoties zinātnes globālo mērogu, nacionālo zinātņu akadēmiju vadītāji bija vienoti atziņā, ka ir nepieciešama uz mērķi orientēta sadarbība ne tikai ES valstu starpā, bet sadarbības izdevīgums ir meklējams vēl plašākā starptautiskā mērogā.

23. un 24. aprīlī LZA ēkā notika starptautiska konference FOTONIKA-LV Sasniegumi un nākotnes perspektīvas: “Achievements and Future prospects” (The FP7-REGPOT-2011-1, Nr. 285912 project FOTONIKA-LV “Unlocking and Boosting Research Potential for Photonics in Latvia — Towards Effective Integration in the European Research Area”).

27. aprīlī akadēmiķim Kurtam Švarcam — 85.

28. aprīlī LZA Senāta sēde. Senāts noklausījās akadēmiķa Tālava Jundža informāciju par Latvijas neatkarības 25. gadadienai veltītajiem pasākumiem LZA, LZA prezidenta O. Spāriša informāciju par 14. Baltijas intelektuālās sadarbības konferences rezultātiem.

Senāts apsprieda Uzraudzības padomes izteiktos aizrādījumus LZA Pavasara pilnsapulcē.

Senāts apstiprināja vakances LZA jaunu locekļu vēlēšanām 2015. g.

Ziņojumu par RTU Neorganiskās ķīmijas institūta zinātnisko darbību un paredzēto konsolidāciju sniedza NĶI institūta direktors akadēmiķis Jānis Grabis.

LZA Prezidija un Senāta vārdā Mākslas muzejā “Rīgas birža” akadēmiķi J. Stradiņš, T. Jundzis un O. Spāriņis sveica Borisu un Ināru Teterevus. “Akadēmiskais trio” paziņoja prominentajai sabiedrībai, kurā bija arī kultūras ministre Dace Melbārde, Francijas Republikas vēstnieks Latvijā Stefano Viskonti un daudzi kultūras un mākslas elites pārstāvji, ka ar 2015. g. 10. marta LZA Senāta lēmumu B. un I. Tetereviem tiek piešķirts LZA goda mecenāta nosaukums, apbalvojot viņus ar atbilstošu goda rakstu un individuāli izgatavotu sudraba medaļu.

B. un I. Teterevi pirms pieciem gadiem ir nodibinājuši privātu labdarības fondu, ar kura līdzekļiem Latvijā plašā mērogā atbalsta izglītību, kultūras mantojuma aizsardzību, mākslu un jau otro gadu arī Latvijas zinātni. Ar viņu piešķirto finansējumu var darboties Latvijas Jauno zinātnieku apvienība, ar B. un I. Teterevu fonda atbalstu LZA Lielās medaļas laureāti saņem naudas balvas. 2014. g. tās saņēma akadēmiķi Regina Žuka un Viktors Ivbulis, bet 2015. g. LZA Lielās medaļas un prēmijas saņēmēji būs A. Šternbergs un A. Barševskis.

29. aprīlī akadēmiķim Imantam Matīsam — 80.

LZA korespondētājloceklei Silvijai Radzobei — 65.

30. aprīlī — saulainā pavasara dienā, Rīgas pirmajos Meža kapos atvadījāmies no LZA īstenās locekles, profesores, *Dr. habil. philol.* Valentīnas Skujiņas — izcilas valodnieces un ilggadējas latviešu terminoloģijas lietu virzītājas. Valentīnas Skujiņas kolēģi un audzēkņi uzsvēra viņas lielo ieguldījumu latviešu valodas kopšanā un attīstībā, mierīgo un draudzīgo attieksmi pret citiem kopīga darba darītājiem, un ar klusu piekrišanu uztvēra LZA prezidenta, akadēmiķa O. Spāriša salīdzinājumu “kā eņģelis viņa staigāja mums līdzās”.

LZA prezidents O. Spāriņis nosūtīja apsveikumu Polijas Zinātņu akadēmijas prezidentam bioķīmijas profesoram Jeržijam Dušinskim (*Jerzy Duszynski*) saistībā ar viņa ievēlēšanu par šīs akadēmijas prezidentu š.g. 19. martā.

Maijs

7. maijā Sanktpēterburgā, Jelagīna pils muzejā, notika svinīga izstādes “Johana Kristofa Broces (1742–1823) Livonijas zīmējumu un aprakstu kolekcija Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā” atklāšana Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē programmas ietvaros un organizēta ar Latvijas Ārlietu ministrijas atbalstu.

Diplomātiskā korpusa un Sanktpēterburgas zinātnes, kultūras un akadēmisko aprindu pārstāvjus un citus pasākuma dalībniekus ar uzrunu sveica Latvijas Ģenerālkonsule Sanktpēterburgā Irīna Mangule, LU Akadēmiskās bibliotēkas direktore, LZA goda doktore Venta Kocere, kā arī Jelagīna pils muzeja direktore Jūlija Dementjeva.

Notika LZA HSN sēde. Darba kārtībā bija trīs ziņojumi. LZA īstenā locekle, *Dr. habil. phil.* M. Kūle iepazīstināja ar grāmatām — “Bēgšana no brīvības? Ēriks Fromms un Latvija” *Dr. phil.* profesora I. Šuvajeva zinātniskajā redakcijā un ar *Dr. hist.* A. Gavriļina monogrāfiju “Jānis (Garklāvs): pareizticīgais latvietis”. Stāstījumu papildināja monogrāfijas autors A. Gavriļins. Pirmo pamatziņojumu sniedza Daugavpils Universitātes asoc. profesors, *Dr. hist.* H. Soms ar stāstījumu „Romans pāvestam Leo XIII 1888. gadā dāvinātais albums “Terra Mariana

(Marijas zeme)” atkārtotais izdevums: starptautisks projekts, faksimila un zinātnisko komentāru izveide”, bet otro referātu — “Indijas izcelsmes jaunās reliģiskās kustības Latvijā” profesore, *Dr. theol.* A. Stašulāne.

8. maijā LZA HSN priekšsēdētāja Raita Karnīte un zinātniskā sekretāre Līva Griņeviča apmeklēja Ģertrūdes fon den Brinkenā autobiogrāfiskā romāna “Nogrimusī zeme” atvēršanas svētkus Durbes pilī. Vācbaltiešu dzejniece un rakstniece Ģertrūde fon den Brinkenā (1892–1982) autobiogrāfisko romānu “Nogrimusī zeme” (“Land unter”, J. G. Bläschke Verlag Darmstadt, 1976) latviešu valodā tulkojusi LZA goda doktore, Tukuma muzeja “Durbes pils” vadītāja Inta Dišlere.

9. maijā akadēmiķim Jānim Spīgulum — 65.

LZA korespondētājlocekļi Tatjanai Koķei — 60.

11. maijā akadēmiķim Jānim Gardovskim — 60.

Akadēmiķim Nikolajam Sjakstem — 60.

Rīgas domē pilsētas mērs Nils Ušakovs, Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektore Irīna Pilvere un LZA prezidents O. Spāriņis parakstīja līgumus par sadarbību pilsētvides kvalitātes un arhitektūras jomā. Darbam Rīgas domes Pieminekļu padomes jaunajā sastāvā no LZA puses ir deleģēti tās prezidents O. Spāriņis un Senāta priekšsēdētājs J. Stradiņš.

12. maijā Latvijas prezidentūras ES Padomē pasākums “ES ieguldījums infekcijas slimību pētniecībā”, kas bija organizēts EK 7. lētvara programmas REGPOT projekta “Infekcijas slimību pētniecības potenciāla attīstīšana Rīgas Stradiņa universitātē (*BALTINFECT*) ietvaros. Projekta koordinatore — akad. Modra Murovska. Pasākuma ievadrunu teica Rīgas Stradiņa universitātes zinātnes prorektore Iveta Ozolanta, veselības ministrs G. Belēvičs un LZA prezidents O. Spāriņis. Konferences ietvaros tika nolasīti 15 ziņojumi. Konferences mērķis – dot izpratni, ko dalībvalstis var gūt no Eiropas Savienības, lai uzlabotu infekcijas slimību pētniecību, kā arī, ko Eiropas Savienība šajā ziņā gaida no Baltijas jūras reģiona valstu zinātniekiem.

13. maijā LZA bija pulcējušies vairāku augstskolu un zinātnisko institūtu pārstāvji, lai piedalītos sarunā par zinātnisko izgudrojumu komercializācijas iespējām, veiksēm un arī neveiksmēm.

Latvijā ir gudri zinātnieki un perspektīvi izgudrojumi, tomēr dažādu iemeslu dēļ izgudrojumus nav iespējams komercializēt. Diskusijā par iespēju padarīt komercializācijas procesu efektīvāku iezīmējās divas galvenās problēmas. Pirmkārt, zinātnei trūkst saskarsmes ar reālu biznesa vidi, t.i., nepieciešams konkrēts biznesa “pasūtījums” pie kā strādāt, lai to varētu sekmīgi komercializēt, ieviest ražošanā. Otrkārt, zinātnei nav resursu, lai patstāvīgi radītas perspektīvas izstrādnes padarītu komercializējamas, t.i., spertu soli no teorētiskas izstrādnes vai prototipa līdz pirmajam praktiskajam izmantotājam.

Lai risinātu minētās problēmas, diskusijas dalībnieki vienojās, ka LZA ar privātiem partneriem veidos datu bāzi, kurā tiks apkopotas zinātnisko institūtu radītās perspektīvākās izstrādnes, kas tiks piedāvātas privātiem investoriem, riska kapitālistiem un ražotājiem. Datu bāze saturēs standartizētu, pārskatāmu un uzņēmējam saprotamu informāciju. Pirms to iekļaušanas datu bāzē izstrādnes tiks šķīrotas, un subjektīvi tiks izvērtēta iespēja tās komercializēt. Datu bāze būs pieejama LZA mājaslapā bez maksas.

Lai uzskātu datu bāzes izveidi, LZA kopīgi ar advokātu biroju VARUL ir izstrādājusi anketu, kas tiks izsūtīta zinātniskajiem institūtiem. Rezultāti tiks apkopoti un apzināti līdz nākošajai diskusijai kārtai, kas plānota 17. jūnijā LZA.

Diskusijā piedalījās VARUL korporatīvo un komercietesību prakses vadītājs Ansis Spridzāns, LZA pieaicinātais konsultants tehnoloģiju pārneses jautājumos Jānis Freibergs, kā arī zinātnisko institūtu, augstskolu un citu institūciju pārstāvji, t.sk. Elektronikas un datorzinātņu institūta direktors Modris Greitāns, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra Zinātniskās padomes priekšsēdētājs Elmārs Grēns, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūta direktors Uģis Cābulis, LU Matemātikas un informātikas institūta izpilddirektore Ināra Opmane, LU Matemātikas un informātikas institūta direktors Rihards Balodis, Rēzeknes Augstskolas Reģionālistikas zinātniskā institūta zinātniskā asistente Solvita Pošeiko, LLU aģentūras “Zemkopības zinātniskais institūts” direktors Aivars Jermušs, RSU Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkta vadītāja

Linda Gabrusenoka, viņas asistente Justīne Viķe un LU Bioloģijas institūta zinātniskā sekretāre Gaida Galakrodzīniece.

13.–15. maijā projekta “Baltinfect” ietvaros RSU rīkota starptautiska zinātniska konference “Imunoloģiskā modelēšana: teorija un prakse (*Immunological Modelling: Theory and Practice*)”. Šādas tematikas konference Baltijas valstīs organizēta pirmo reizi, un tās mērķis — vairot zināšanas un izpratni par imunoloģiskās modelēšanas iespējām ne vien Baltijas reģionā, bet arī citu bijušo padomju valstu zinātniskajās iestādēs. Konferencē piedalījās 110 zinātnieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Zviedrijas, Vācijas, Itālijas, Spānijas, Portugāles, Francijas, Nīderlandes, Lielbritānijas, Krievijas, Kazahstānas, Baltkrievijas, Izraēlas un Japānas. Konferencē sešas tematiskās sekcijās tika nolasīti 27 zinātniskie referāti, kā arī prezentēti 20 stenda ziņojumi.

14. maijā LZA svinīgā ceremonijā tika pasniegtas L'OREAL Latvijas stipendijas “Sievietēm zinātnē” ar UNESCO Latvijas Nacionālas komisijas un LZA atbalstu trim šā gada stipendiātiem — *Dr. chem.* Laurai Beķerei, *Mg.* Andai Hūnai un *Mg.* Irēnai Mihailovai. Viņas ar L'OREAL, UNESCO un LZA atbalstu pētīs dzīvības zinātnēs un materiālzinātnēs būtiskus jautājumus — kā efektīvāk cīnīties pret ļaundabīgajiem audzējiem un kā padarīt atjaunojamās enerģijas avotus pieejamākus.

Latvijā stipendiju programma “Sievietēm zinātnē” izveidota 2004. g. Ar katru gadu aug šīs stipendijas prestižs. Šogad konkursam tika saņemts rekordliels pieteikumu skaits — žūrija akadēmiķa J. Stradiņa vadībā trīs stipendiātes izvēlējās no 50 pretendentiem. Stipendijas “Sievietēm zinātnē” Goda patronese kopš programmas pirmsākumiem ir akadēmiķe Vaira Viķe-Freiberga.

LZA korespondētājlocekļi Aijai Žilevičai — 75.

16. maijā mūžībā aizgāja LZA ārzemju loceklis ekonomists Gundars Ķeniņš-Kings (19.04.1926. –16.05.2015.).

18. maijā LZA LMZN un LLMZA prezidija kopsēdē ar zinātnisko ziņojumu “Selekcijas stratēģijas izstrāde vasaras miežiem ilgtspējīgai lauksaimniecībai” uzstājās Valsts Priekuļu lauk-

augu selekcijas institūta pētniece Aina Kokare. Tika sveikti Benjamiņa Treija balvas laureāts Krišjānis Āboltiņš un LLMZA Lauksaimniecības zinātņu nodaļas vadītājs, profesors *emeritus* Dainis Lapiņš, kuram par nopelniem Latvijas valsts labā piešķirts Atzinības krusts (IV šķira). Saistībā ar LLMZA kopsapulci un tajā paredzētajām LLMZA jauno locekļu vēlēšanām, LLMZA nodaļu vadītāji klātesošos iepazīstināja ar jauno LLMZA locekļu kandidātiem. Tika pārrunāti arī citi ar kopsapulces organizēšanu saistīti jautājumi. LLMZA viceprezidents, akadēmiķis Ļaks Rašals informēja par savu vizīti Kijevā, kur notika Eiropas Lauksaimniecības pārtikas un dabas zinātņu apvienības (UEEA) konference. LLMZA prezidente, LZA LMZN priekšsēdētāja, akadēmiķe B. Rivža informēja par aktualitātēm projektos, kas saistīti ar LLMZA un LZA LMZN (Zviedru Institūta tematiskā partnerība ICE, ERA-NET projekts SUMFOREST, valsts pētījumu programma EKOSOC-LV). Tika pārrunāts jautājums saistībā ar Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņiem 2014.–2020. g.

19. maijā Latvijas Universitātē (Mazajā aulā) notika tematisks forums “Latvijas zinātnes smailes”. Foruma laikā tika prezentēta Jāņa Stradiņa gada grāmata “Zinātnes un kultūras mijiedarbība Latvijā un pasaulē”, kurā iekļautās daudzu autoru publikācijas iepazīstina ar Jāņa Stradiņa astoņdesmitajai jubilejai veltītās tāda paša nosaukuma konferences materiāliem un citām iniciatīvām šīs jubilejas sakarā — ekspertu diskusiju Rundāles pilī, Latvijas Universitātes rektora M. Auziņa sarunu ar J. Stradiņu, A. Dimanta sarunu ar J. Stradiņu u.c., tajā ietvertas J. Stradiņa runas jubilejas gada konferencēs. Grāmatu bagātīgi ilustrē Gunāra Janaiša un Toma Grīnberga fotogrāfijas. Pasākumā uzrunas sacīja Valsts prezidents A. Bērziņš, LU rektors M. Auziņš, akadēmiķis I. Kalviņš, Latvijas Bankas prezidents I. Rimševičs.

21. maijā tika pasniegtas LZA, a/s “Exigen Services Latvia” un Rīgas Tehniskās universitātes Attīstības fonda balvas. Par mūža devumu Latvijas datorzinātnes attīstībā Eižena Āriņa piemiņas medaļa un 2015. g. balva piešķirta LZA korespondētājloceklim Audrim Kalniņam. Par praktisku ieguldījumu informācijas tehnoloģijas (IT) jomā, izstrādājot un ieviešot novatoriskus un sabiedrībai aktuālus IT risinājumus, Eižena Āriņa piemiņas medaļa un 2015. g. balva piešķirta Sergejam Skusovam.

Par praktisku ieguldījumu informācijas tehnoloģijas (IT) jomā, izstrādājot un ieviešot novatoriskus un sabiedrībai aktuālus IT risinājumus, Eižena Āriņa diploms piešķirts Latvijas Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam.

Par ieguldījumu Latvijas datorzinātnes teorijas attīstībā atzinības raksts piešķirts LZA akadēmīķim RTU prof. Jurijam Merkurjevam un LLU prof. Egilam Stalidžanam.

Par ieguldījumu Latvijas IT nozares attīstībā, izstrādājot un ieviešot sabiedrībai aktuālus IT risinājumus, piešķirts atzinības raksts Mārim Zvirgzdiņam, SIA "Meditec" sistēmu arhitektam un valdes loceklim.

21. — 22.maijā LZA ārlietu sekretārs Andrejs Siliņš piedalījās Eiropas Akadēmiju Zinātnes konsultatīvās padomes (EASAC) pavasara sēdes darbā. To organizēja Nīderlandes Zinātņu akadēmija.

Sēdi atklāja EASAC prezidents prof. Mirs (*Jas van der Meer*), iepazīstinot ar jauniem EASAC locekļiem un apspriežot iepriekšējā sēdē pieņemtos jautājumus. Viņš īpaši uzsvēra faktu, ka ir parakstīts Saprašanās memorands starp piecām Eiropas valstis pārstāvošām zinātņu akadēmiju apvienībām (*Academia Europea, ALLEA, EASAC, Euro-CASE, FEAM*). Par šo vienošanos ir ieinteresējies Eiropas Komisijas prezidents Junkers. Tiek piedāvāti finansiālie resursi no *Horizon 2020*, lai Akadēmiju apvienības sniegtu padomus Junkeram. Par šo Akadēmiju apvienību vidū vadošo tiek uzskatīta EASAC.

Pēc tam tika apspriesti EASAC Enerģijas programmas projekti. Pašlaik tiek strādāts pie šādiem projektiem: izlietotās kodoldegvielas apsaimniekošana, slānekļa gāze, elektrības uzkrāšana, mežu līdzsvarota izmantošana, gudrie ciemati, būtiskas tehnoloģijas, enerģija transportam. Līdzekļu trūkuma dēļ Latvijas zinātnieki nepiedalās nevienā projekta izstrādes ekspertu grupā. Ziņojumu par Apvienotā pētniecības centra (JRC) aktivitātēm sniedza tā ģenerāldirektors Vladimirs Šuha (*Vladimir Sucha*). Starp JRC un EASAC notiek aktīva sadarbība. Tiek gatavoti kopēji ziņojumi.

Plaši tika apspriestas Vides un Biozinātnes programmu aktivitātes. Īpašu interesi sabiedrībā ir izraisījis EASAC ziņojums par neonicotinoīdu ietekmi uz bišu veselību. Noslēgumā tika nolemts nākamo sanāksmi rīkot 2015. g. novembrī Slovērijā.

LZA prezidents O. Spārītis ar starptautiskiem tiesību ekspertiem, kas pārstāvēja 12 valstis, piedalījās Vācijas Nacionālās Zinātņu akadēmijas *Leopoldina* un Šveices Zinātņu akadēmijas (*Swiss Academies of Arts and Sciences*) kopīgi rīkotajā konferencē Bernē, lai dalītos pieredzē par cilvēktiesību aspektiem zinātniskā darba laukā.

Pirmajā dienā Šveices Zinātņu akadēmijas ģenerālsekretārs Dr. Jurgs Pfisters (*Dr. Jürg Pfister*) ievadīja konferences dalībvalstu pārstāvju domu apmaiņu dažādos cilvēktiesību un zinātnes saskares aspektos, kā arī rosināja iepazīstināt auditoriju ar katras valsts sasniegumiem cilvēktiesību jomā. Latvijas pieredze tika augstu novērtēta. Igaunijas Zinātņu akadēmijas prezidents prof. Tarmo Soomere savā ziņojumā akcentēja Baltijas kontekstā sensiblas pamatnācības un minoritāšu tiesību jautājumus, vērtējot minoritāšu un imigrantu tiesības uz izglītību, kultūras un garīgo vērtību reprezentēšanu, integrācijas un pilsonības iegūšanas pozitīvos un pretrunīgos aspektus. Nozīmīgus akcentus konferences darba kārtībā varēja dzirdēt plenārsēdes vadītājas Šveices Zinātņu akadēmijas Cilvēktiesību komisijas pārstāves Samantas Besonas (*Samantha Besson*) ziņojuma tēzēs, kas saturēja novatoriskas domas par zinātnes nesaraujamo saistību ar vispārējām cilvēka tiesībām un no tām izrietošo tiesiskās aizsardzības mehānismu piemērojumu zinātniskai darbībai. Šī atziņa pamatojama ar faktu, ka zinātne un inovācijas ir cieši saistītas ar valsts un valstiskās suverenitātes interesēm. Tieši tādēļ zinātnei un inovācijām būtu jāatrodas tiesiski aizsargājamo demokrātijas sasniegumu priekšplānā. Šajā aspektā konferences dalībniekiem vienprātīgi nācās piekrist pasākuma iniciatoram Šveices Zinātņu akadēmijas ģenerālsekretāram Dr. J. Pfisteram, kurš atkārtoja šā gada aprīlī ALLEA ģenerālajā asamblejā Lisabonā pausto tēzi par to, ka mūsdienu politikā nepieciešams ņemt vērā daudz vairāk zinātnes atziņu un ka mūsdienās valstu ekonomikas sekmes vislielākajā mērā ir atkarīgas no veiksmīgas zinātnes politikas.

Bernes konferences otrā diena bija veltīta akadēmiskās sabiedrības informēšanai par tiesību speciālistu atziņām bioloģiskās daudzveidības, ģenētiski modificēto kultūru izplatības, lauksaimniecības produktu komercializācijas tiesību, lauksaimnieku kā ražotāju tiesību un valsts protekcionistisko tiesību skaidrošanai. Patentu likumu departamenta vadītāja Tomoko

Miamoto (*Tomoko Miyamoto*) no Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas Ženēvā rosināja aktivizēt katras valsts atbildību izgudrojumu patentēšanā un patentu likuma iespēju daudzpusīgā izmantošanā gan zinātnieka, gan valsts zinātnes kopējo pozīciju stiprināšanā. Viņas ieteikumi tādā pašā mērā kā uz dabaszinātnēm bija attiecināmi arī uz humanitāro un sociālo zinātņu pārstāvjiem, kuru tiesības uz garīgā īpašuma patentēšanu ir tādas pašas kā farmakoloģisko preparātu vai tehnisko inovāciju autoriem.

Konference ļāva pārliecināties, ka Latvijas zinātniekiem un tiesību zinātņu speciālistiem ir vēl daudz apgūstamu jaunu starptautisko tiesību normu un tiesiskās aizsardzības mehānismu izziņā un to adaptācijā Latvijas likumdošanā.

23. maijā akadēmiķim Jānim Zilgalvim — 60.

24.–28. maijā LMA Mākslas vēstures vecākā pētniece *Dr. art.* Kristiāna Ābele piedalījās Starptautiskās humanitāro zinātņu akadēmiju asociācijas (*Union Academique Internationale*, UAI) 88. Ģenerālajā asamblejā, kas notika Briselē.

26. maijā rīkota LZA Senāta sēde, kurā notika pārrunas par LZA attīstības stratēģiju un par "LZA Vēstu" turpmāko darbību. Senāts atbalstīja Starpdisciplinārās komisijas Latvijas PSR Valsts drošības komitejas (VDK) darbības zinātniskai izpētei nodošanu LU Latvijas vēstures institūta pārraudzībā un aicina Izglītības un zinātnes ministriju veikt nepieciešamos pasākumus, lai Latvijas PSR VDK darbības zinātniskās izpētes komisija varētu nekavējoties uzsākt darbību. Senāts piešķīra Atzinības rakstu akadēmiķim Guntim Zemītim par ievērojamu devumu Latvijas arheoloģijas un vēstures izpētē un LZA *Dr. h. c. geogr.* Guntim Eņiņam par ilggadēju izcilu devumu Latvijas dabas retumu atklāšanā un izpētē.

Pēc Senāta sēdes tika atklāta Edgara Vintera ainavu izstāde.

26. maijā Valsts emeritēto zinātnieku padome piešķīra valsts emeritētā zinātnieka statusu 25 zinātniekiem: *Dr. habil. biol.* Jurim Imantam Aivaram (LU), *Dr. biol.* Gaidai Ābelei (LU), *Dr. habil. hist.* Jānim Bērziņam (LU LVI), *Dr. habil. biol.* Svetlanai Čapenko (RSU

MVI), *Dr. habil. sc. ing.* Vladimiram Čuvičnam (RTU), *Dr. phys.* Oļģertam Dumbrājam (LU CFI), *Dr. med.* Vilnim Džērvem-Tālutam (LU), *Dr. habil. phys.* Larisai Grigorjevai (LU CFI), *Dr. agr.* Ziedonim Grīslim (LLU), *Dr. agr.* Aldim Jansonam (LLU ZZI), *Dr. sc. ing.* Dainai Kārkliņai (LLU), *Dr. habil. sc. ing.* Vladimiram Kasjanovam (RSU), *Dr. habil. phys.* Andrim Krūmiņam (LU CFI), *Dr. habil. chem.* Edvardam Liepiņam (LOSI), *Dr. chem.* Dainai Loļai (LOSI), *Dr. phys.* Andrejam Lūsim (LU CFI), *Dr. habil. philol.* Dacei Markui (RPIVA), *Dr. habil. agr.* Antonam Ružam (LLU), *Dr. habil. phys.* Anatolijam Truhinam (LU CFI), *Dr. habil. agr.* Inārai Turkai (LLU), *Dr. chem.* Jānim Uldriķim (LOSI), *Dr. habil. chem.* Raimondam Valteram (RTU), *Dr. habil. chem.* Ingridai Vitiņai (RTU NĶI), *Dr. habil. sc. ing.* Namejam Zeltiņam (FEI), *Dr. oec.* Margai Živīterei (ISMA).

LZA ārzemju loceklim Lembitam Vabam — 70.

LZA goda doktoram Ģirtam Zaķim — 80.

27.–28. maijā Lietuvā, Kauņā, norisinājās Zviedru Institūta tematiskās partnerības *ICE (Innovation Creativity Equality)* pārstāvju tikšanās. LLMZA ir viena no šīs partnerības dalībniecēm. *ICE* seminārs bija iekļauts starptautiskās konferences "*The XX Baltics Dynamics Conference*" darba kārtībā.

LLMZA prezidente, akadēmiķe B. Rivža nolasīja referātu "*Opportunities in Innovation in Latvia*". Tika pārspriests pusotra gada laikā partnerības ietvaros paveiktais un izvirzīti turpmāk veicamie uzdevumi.

2015. g. septembrī partnerības dalībniekiem savās valstīs jāorganizē nacionālais seminārs par sadarbības tīklu veidošanu ar inovatīvām sistēmām. Tiek veidota rokasgrāmata sievietēm, kas uzsāk inovatīvu uzņēmējdarbību, kā arī panākumu stāstu krājums, kurā ietverta informācija par sievietēm — inovatīvām uzņēmējām, kuras varētu būt kā pozitīvi, iedvesmojoši piemēri citām esošajām un potenciālajām uzņēmējām.

Latvijas komandai ir arī īpašs uzdevums — sagatavot video lekciju par inovāciju būtību, *ICE* projektu un galvenajām potenciālā sieviešu atbalsta iespējām. Semināra dalībnieki nolēma, ka lekcijai jābūt gatavai līdz 24. septembrim un tā jānolasa 24. septembra videokonferences "*Trends in Regional Development in the EU*

Countries 2015” laikā, kuru organizē LLU ESAF un valsts pētījumu programma EKOSOC–LV (vadītāja — B. Rivža) sadarbībā ar Varšavas Dzīvības zinātņu universitāti.

Nākamais starptautiskais seminārs tematiskās partnerības ietvaros būs Ščecinā (Polijā).

28. maijā Rīgas Latviešu biedrības Kluba zālē notika LZA HSN sēde. Sēdes ietvaros bija paredzēts īpaši uzrunāt HSN goda locekļus un goda doktorus, aicinot klātesošos iepazīstināt ar savām “mazajām vizītkartēm”. Sēdi atklāja un gandarījumu par LZA un RLB sadarbību izteica Rīgas Latviešu biedrības vadītājs, LZA goda loceklis Guntis Gailītis.

Jelgavā Biznesa parka plašajā zālē Jelgavas atzinības zīmi “Jelgava 750 vēstures griežos” un naudas balvu pasniedza vairākiem Jelgavas un ar pilsētu saistītiem darbiniekiem, tostarp LZA Senāta priekšsēdētājam akad. Jānim Stradiņam par nozīmīgu ieguldījumu Jelgavas pilsētas vēsturiskā mantojuma izpētē, saglabāšanā

un popularizēšanā un ilggadējam LLU rektoram un LZA goda doktoram Valdemāram Strīkim par izciliem nopelniem šīs universitātes attīstībā. Balvu pasniedza un klātesošos uzrunāja Domes priekšsēdētājs Andris Rāviņš.

29. maijā Darmštātē, Hesenes federālajā zemē, Rundāles pils muzeja direktoram un gleznotājam *Dr. art. h. c.* Imantam Lancmanim tika pasniegta Vācbaltiešu apvienības Vācijā 2015. g. Kultūras balva par viņa ieguldījumu Rundāles pils kompleksa atjaunošanā un mūža darbu vācbaltu kultūrvēsturiskā mantojuma pētišanā un saglabāšanā. Vācbaltiešu apvienības balva tiek pasniegta katru gadu. I. Lancmanis ir otrais Baltijas pārstāvis, kas saņēmis šo nozīmīgo apbalvojumu. Iepriekš šo balvu ir ieguvis Tartu Universitātes bijušais rektors un Igaunijas Nacionālās bibliotēkas prezidents prof. Dr. Pēteris Tulviste (*Peeter Tulviste*).

LZA ārzemju loceklim Jurim Sileniekam — 90.